

4 GROSZE

GŁOS LUBELSKI

PISMO CODZIENNE

4 GROSZE

W LUBLINIE:	Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ:
rocznie 3 rb. 60 k.	5 rb. 40 kop.
półrocznie 1 " 80 "	2 " 70 "
kwartalnie — " 90 "	1 " 40 "
miesięcznie — " 40 "	— " 50 "
odnosz. do domu mies. — " 10 "	— " — "

POCZTA: rocznie—rb. 4; półr.—rb. 2; kw.—rb. 1; mies. 35 k.
ZAGRANICĄ: rocznie rb. 12, półrocznie rb. 6, kwartalnie rb. 3.

OGŁOSZENIA:	przez tekst	rb. — kop. 30.
za wiersz	wśród tekstu	50.
drobnym pismem	po tekście	15.
lub jego miejsce	nekrologi	20.
	nadesłane	75.
	osobiste	30.
	Dział adresowy miesięcznie rb. 1 kop. 20, ogłosz. drobne za wyraz 2 kop. Załączniki rb. 5 od tysiąca i porto pocztowe 1/4 kop. od 1 łuta.	

Cena egzemplarza w Lublinie 2 kop., na prowincyi 3 kop.

Adres Redakcyi i Administracyi: ul. Gubernatorska, № 10; tel. 5—25. Redakcyja otwarta od g. 10 r. do 2 po poł. Administracyja otwarta od g. 9 r. i od 4 do 7 wiecz.

SZKOŁA RZEMIEŚLNICZA IM. TANISŁAWA SYROCZYŃSKIEGO NA WIENIAWIE

zaczynają egzaminy wstępne w piątek dn. 10-go, lekcje zaś dn. 11-go września, b. r. Udzielanie informacji i przyjmowanie podań w dalszym ciągu codziennie od godz. 8-iej do 1-iej w południe.

DYREKTOR SZKOŁY

BANK HANDLOWY W ŁODZI ODDZIAŁ W LUBLINIE

sekuruje Premjówki II Emisji od ciągnięcia amortyzacyjnego w dniu 14-go września r. b.
PO CENIE Rb. 20 OD SZTUKI.

**JEDYNA W LUBLINIE
POLSKA PRACOWNIA
STEMPLI RAUCZKOWYCH
ORAZ
drukarnia „POŚPIESZNA”
St. DŻAŁA
Szpitalna 3 (obok Kasy Przemysłowców)
Przyjmuje zamówienia.**

TELEGRAMY.

Z FRONTU WSCHODNIEGO.

KOLONIA. Do *Kölnische Ztg.* donoszą, że wskutek rozciągającego się obecnie wszędzie na wschód od linii kolejowej Bielsk — Brześć-Litewski — Kowel frontu armii sprzymierzonych, Rosyanie mają przecięć główne linie odwrotu. Na terenie, położonym na wschód i północny wschód od Brześcia skupiły się znaczne masy wojska rosyjskiego i taborów, choć wyprowadzanie z twierdzy wojska i materiałów bojowych miało się rozpocząć na długo przed jej upadkiem. Ponieważ zaś przedłuż linii odwrotu Rosyan położony jest las bezdrożny i teren błotnisty i ponieważ wojska rosyjskie mają do rozporządzenia tylko linie kolejowe, wiodące przez Mińsk i Białystok, oraz jedną na północ, wiodącą wewnątrz kraju, tudzież tylko 2 pociągi, przeto przy dalszym rozwijającej się sytuacji niepomyślniej armia rosyjska może być narażona na wielkie niebezpieczeństwo.

Z Rosyi.

BERLIN. Do *National Zeitung* donoszą z Piotrogradu: Zarządzono roboty fortyfikacyjne dokoła Piotrogradu, Kronsztadu i Rewla. Drobót tych pociągnięto, prócz ludności miejscowej, także masy uchodźców, dobrowolnych i przymusowo gnanych z miejsc zagrożonych. Roboty wykonywa się z gorączkowym pośpiechem.

LONDYN. Jak donoszą źródła holenderskie, otrzymał *Times* z Piotrogradu oświadczenie ministra Sazanowa, który stanowczo przeczy jakoby w kołach decydujących stolicy rosyjskiej panować miało niezadowolenie lub ochłodzenie stosunków względem sprzymierzonych. Sazanow powtarza uparcie swe twierdzenie, że póki nie zostanie zawarty, dopóki ostatni żołnierz nieprzyjacielski znajduje się na ziemi rosyjskiej. Obecnie przeszło 2 miliony świeżych żołnierzy rosyjskich przygotowuje się za pomocą ćwiczeń do służby wojskowej. Armia rosyjska cofa się powoli, stanowczo i ze spokojem ku wschodowi. Losy wojny rozstrzygną się dopiero w r. 1916. Rosya ufa swym siłom, że obroni Piotrogród, a armia rosyjska przetrwa bez trudu i wysiłku nadchodzącą kampanię zimową. Powołanie rekruta 1917 r. jest już przygotowane. Tym sposobem na nadchodzącą wiosnę wystawi Rosya nową armię w sile 2 milionów.

LONDYN. Do *Timesa* donoszą z Piotrogradu, że w ciągu dni ostatnich odbywały się tam posiedzenia prywatne członków Dumy i Rady państwa dla porozumienia się, co do skutecznego zreformowania rządu. Obrady toczyły się przeważnie dokoła 3 kwestyi następujących: Ko-

nieczności postawienia na czele gabinetu człowieka stanowczego i zręcznego; osiągnięcia porozumienia pomiędzy głównymi stronnictwami dla bezwarunkowego popierania nowego rządu i ułożenia programu, którego przeprowadzenia musi się podjąć rząd nowy. Jako przyszłego prezesa ministrów wymieniają powszechnie Kriwoszeina, który jednak dotychczas waha się z przyjęciem tego stanowiska, nie widząc dla siebie gwarancji dostatecznych, że zaplanuje nad sytuacją. Zdaje się jednak, że w końcu przyjmie misję, wobec oplakanego stanu, w jakim obecnie znajduje się Rosya i dla położenia kresu rozstrojowi oraz przeciganiu się przesilenia.

KOPENHAGA. Korespondent piotrogrodzki dziennika *Berlingske Tidende* donosi, że w Dumie rozegrała się ostra walka pomiędzy pravicowcami a stronnictwami lewicy. Walka ta skończyła się zupełną porażką reakcyonistów. Zamiar utworzenia bloku reakcyjnego rozchwiał się zupełnie, tak samo, jak usiłowania pravicowców, dążące do jak najszybszego zamknięcia sesyi Dumy.

Zniesienie granicy osiadłości żydów.

KOPENHAGA. Do *Berlingske Tidende* donoszą z Piotrogradu: Uczyniono pierwszy krok w kierunku przeprowadzenia reform praktycznych. Zniesienie granicy osiadłości żydów stało się faktem. Rada ministrów uchwaliła dnia 28 ub. m. ostatecznie pozwolić żydom osiedlać się i nabywać nieruchomości w całym państwie rosyjskiem, z wyjątkiem Piotrogradu, Moskwy, kilku miast innych, tudzież Turkiestanu i okręgu kozaków dońskich.

Oświadczenie Lloyda George'a.

GENEWA. Dyrektor paryskiego *Journal'a* senator Humbert, zwrócił się do angielskiego ministra zaopatrzenia armii, Lloyda George'a z zapytaniem, jak stoi sprawa wyrobu amunicyi w Anglii? Minister odpowiedział, że wszędzie pracują całymi siłami. Olbrzymią przewagę — mówił — posiadają przez Niemcy, dzięki wspaniałej ich organizacji i wogóle urządzeniom wyekwipowania armii, bardzo trudno wyrównać, zwłaszcza, że Niemcy bez przerwy używają całego swego, świetnie rozwiniętego przemysłu metalurgicznego i chemicznego na potrzeby wojska. Niemniej Lloyd George jest przekonany, że usiłowania francusko-angielskie wydadzą owoc pożądaný.

Pod Dardanelami.

LONDYN. *Morning Post* pisze: „Nowe wylądowanie dowodzi, jak mogą zawodzić jaknajlepiej opracowane plany”.

„Wszystko szło według planu; ale kiedy Australczycy po zaciętych walkach zdobyli wzgórze panujące nad Sawi Bahr i Ennhuk Bahr, a potem był

potrzebny atak z zatoki Suwla, aby zdobyć wyżyny Anaforty, z niewyjaśnionych dotychczas powodów cała akcja się zatrzymała — i nie zrobiono postępów w kierunku zdobycia wyżyn Anaforty, które tymczasem obsadzili Turcy. Nowy atak Australczków, pomimo posiłków, nie posunął się naprzód. Wynikiem tego jest, że od końca kwietnia stanowisko powyżej Kaba Tepe aż do tamtej strony zatoki Suwla zostało rozszerzone, podczas gdy Turcy wciąż jeszcze mają wyżyny panujące. Turcy z pomocą Niemców rozwinięli większe siły, niż się spodziewano”.

Na morzu.

FRANKFURT-nad-MENEM. Do *Frankfurter Ztg.* donoszą z Amsterdamu: Dziennik *Het Vaterland* podaje wiadomość, że podróżni parowca „Ryndam”, który przybył w tych dniach z Nowego Yorku, opowiadają, jakoby na wysokości wysp Scilly torpedowany był przez łódź podwodną parowiec transportowy z wojskiem kanadyjskiem. Z 2000 żołnierzy, mających znajdować się na jego pokładzie, uratowano podobno około tysiąca.

Losy ustawy kagańcowej.

—o—

Niedawno był przyjęty przez komisję parlamentu niemieckiego wniosek, aby skasować niektóre ograniczające swobody obywatelskie paragrafy prawa, o stowarzyszeniach, a w ich liczbie i znany paragraf językowy. Komisya ustaliła wyraźnie określenie, jakie towarzystwa uważać należy za polityczne, dalej zaś zaproponowała, aby skreślono paragraf językowy, oraz przepis, ograniczający udział osób młodocianych w zebraniach politycznych.

Pojęcie stowarzyszenia politycznego określa bliżej ustęp drugi, który dodano do odpowiedniego paragrafu (§ 3) ustawy. Ustęp ten brzmi:

„Politycznymi związkami nie są związki członków pewnego zawodu, albo rozmaitych zawodów, oraz związki członków pewnego stanu, chociażby związki te przy obronie swych celów omawiały na zebraniach sprawy polityczne”.

Dodatek ten uchwaliła komisya wszystkimi głosami przeciw jednemu (konserwatysty).

Wniosek, domagający się skreślenia paragrafu językowego czyli kagańcowego przyjęto 12 głosami przeciwko trzem (narodowych liberałów i koyservatysty).

Przepis ustawy, dotyczący udziału młodocianych w zebraniach publicznych i związkach politycznych uchwalono skreślić 10 głosami przeciw pięciu.

ZAWIADOMIENIE

We wtorek d. 7 września b. r.
OTWARTY ZOSTANIE
przy ul. Szpitalnej № 10.

TEATR MINIATURE VERSAILLES

Ceay miejsc od 1 rb. do 25 kop.

Blizsze szczegoly w afiszach.

CODZIENNIE DAWANE BĘDĄ DWA PRZEDSTAWIENIA
od godz. 6 do 8 wiecz. i od 8 1/2 do 10 1/2 wiecz.
w niedzielę i święta trzy przedstawienia
od g. 3 1/2 do 5 1/2 — od 6 do 8 — od 8 1/2 do 10 1/2
ZMIANA PROGRAMU W WTORKI I SOBOTY
Dyrekcja.

Przedmiot ten — jak donoszą dzienniki poznańskie — znalazł się na porządku dziennym piątkowego posiedzenia parlamentu. Po przeprowadzeniu dość pobieżnej dyskusji, pierwszą część wniosku komisji przyjęto tylko przeciwko głosom konserwatystów, drugą (zniesienie paragrafu kagańcowego) — przeciwko głosom konserwatystów i narodowych liberałów, trzecią — przeciwko głosom konserwatystów narodowych liberałów i postępców.

W ciągu rozpraw sekretarz stanu Delbrück złożył oświadczenie następującej treści:

„Reforma prawa o stowarzyszeniach należy do obszernej dziedziny nowej orientacji w naszej polityce wewnętrznej. Kanclerz Rzeszy jest tego zdania, że z ogólnej całości nie można usunąć ani jednego zagadnienia. Ulgi mogą nastąpić dopiero po wojnie. (Poseł soc. Heine: „To znaczy *ad calendas graecas*!”). Nie uważamy za stosowne teraz, w środku wojny, kiedy nasza uwaga jest skierowana na zupełnie inne rzeczy, brać do ręki tak gorące żelazo.

Jednakże kanclerz Rzeszy jest gotów uwzględnić życzenia co do poddania stowarzyszeń rzemieślniczych pod postanowienia o związkach politycznych. Czy zresztą już w listopadzie będzie można złożyć odpowiedni wniosek, jest wątpliwe („Słuchajcie! Słuchajcie!” — na lewicy i w centrum). Dziś jeszcze nie możemy wiedzieć, jak się ułożą okoliczności wojny, w listopadzie. Również rządy wojskowe nie zajęły jeszcze stanowiska w tej sprawie. Tymczasem przyrzekam ponownie lojalne wykonywanie prawa”.

W następstwie przemówieniu Delbrück oświadczył, że „gdyby nawet odpowiednie prawo było zmienione dzisiaj według życzenia izby, to jak długo trwa stan oblężenia, dowodzący generałowie i inne przy nich znajdujące się władze, będą mieli możliwość pozbawienia tych uchwał swej mocy. Dlatego też cała sprawa ma tymczasem czysto akademickie znaczenie („Bardzo słusznie” — na prawicy) i te rozprawy nie mają najmniejszej wartości praktycznej (niepokój na lewicy). Ale posiada jednak wartość przyrzeczenie kanclerza, że będzie się starał, żeby po przywróceniu stosunków pokojowych prawo nabrało formy, odpowiadającej zamiarom prawodawcy”.

Jak stąd widać, uchwały izby skutku praktycznego mieć nie będą. Miarodajne tu jest stanowisko

rządu, który — jak świadczy przemówienie sekretarza stanu Delbrücka — jest przeciwny wszelkim zmianom, dotyczącym polityki wewnętrznej, podczas wojny.

Sprawy szkolne.

Z Wydziału oświecenia Kom. Obyw. m. Warszawy.

„Uwzględniając poważne głosy społeczeństwa, tudzież biorąc pod uwagę otrzymane wiadomości o położeniu szkół w prowincjonalnych miastach Królestwa Polskiego, Wydział oświecenia zmienia treść swych zarządzeń, wydanych na okres przejściowy w okólnikach z dnia 18 sierpnia 1915 r. w punktach, dotyczących języka rosyjskiego w sposób następujący:

1) w szkołach elementarnych nauka języka rosyjskiego zostaje usunięta z programu normalnego całkowicie, już obecnie.

2) w szkołach średnich nauka języka rosyjskiego zostaje utrzymana dla tych uczniów i uczennic, których rodzice będą sobie tego życzyli”.

Listy do Redakcyi.

—o—

Od Lub. M. Kom. Obyw. otrzymaliśmy list następujący:

Szanowny Panie Redaktorze!

Uprzejmie prosimy Szanownego Pana Redaktora o umieszczenie w jednym z najbliższych numerów następującego ogłoszenia.

Do WW. PP. Obywateli Ziemi i wszystkich, potrzebujących robotników i robotnic rolnych.

Ponieważ Lublin posiada znaczną liczbę robotników i robotnic, pragnących przyjąć roboty w polu, Lubelski Miejski Komitet Obywatelski niniejszym najuprzejmiej prosi wszystkich, którzy tego rodzaju robotnika potrzebują, o składanie zapotrzebowań wraz z wymienieniem wynagrodzenia w Komitecie Obywatelskim (Krak.-Przedm. № 49 wejście od ul. Krótkiej).

Z wysokim poważaniem
ks. K. Debiński.

KRONIKA.

Z LUBELSKIEGO I PODLASIA.

** (j) **Ofiary wojny.** Mieszkaniec Tłuszcic Aleksander Harank, lat 21, kosząc sierpem owies zaczął o nierozrwaną bombę, która wybuchła i poobrywała mu palce u prawej ręki oraz poparzyła brzuch.

— Mieszkaniec Lupiennik, gm. Sterzyce, Antoni Marciniak, lat 18, uprawdzony przez Rosyan, chcąc pozostać w tyle, ukrył się w lesie i podczas walk został poraniony w tylną część ciała granatem. Obydwie wyżej wymienione ofiary wojny umieszczone zostały na kuracyi w Szpitalu Szarytek.

Z MIASTA.

** **Teatr Wielki.** Dziś melodyjna operetka „Gejsza” z p. Godlewską w głównej roli.

— W niedzielę po południu „Polka w Ameryce” komedia St. Kozłowskiego, w głównych rolach z p. Święcką oraz pp. Winiaszkiewiczem, Winklerem i innemi.

Wieczorem po raz drugi opereta „Dzwony Cornewilskie” z p. Godlewską, Malczewską i pp. Jerzyńskim, Prohazką, Markowskim, Winiaszkiewiczem, Winklerem i innemi.

** (j) **Rozpoczęcie roku szkolnego.** W dniu 1 września o godz. 10 rano w kościele po-Kapucyńskim ks. prefekt Zalewski odprawił Mszę św. na intencję rozpoczęcia roku szkolnego w Lubelskiej Żeńskiej Szkole Handlowej. Po Mszy św. prefekt przemówił w krótkich słowach do licznie zebranych uczennic, zachęcając do dalszej pracy.

W innych szkołach trwają egzamina i zapisy.

** **Sędziowie pokoju.** W dniu wczorajszym Kom. Obyw. Gubernialny przy współudziale Komisji prawników dokonany został wybór sędziów pokoju m. Lublina. Na sędziów były obrane następujące osoby: rejent p. Dominik Kochański, oraz adwokaci p.p. Juliusz Borkowski, Józef Szymański i Stanisław Orłowski.

Dowiadujemy się, iż władze wojskowe niemieckie zgodziły się na udzielenie instytucjom sądowym polskim potrzebnych na zainstalowanie się ubikacji w gmachu sądu okręgowego.

** (j) **Znalezione rzeczy.** W biurze III okręgu (gmach szkoły miejskiej przy Katedrze) można odebrać 2 portmonetki, książeczkę obrachunkową T-wa Kredytowego Bychawskiego, pasporty na imię Szajdentisa i Dajosa oraz krzesło i fotel.

** **Ofiary.** P. H. Sroczyńska dla staruszek J. S. złożyła 2 korony.

Rozporządzenia i informacje.

W dniu wczorajszym prezydent miasta p. E. Kołaczkowski rozesłał do właścicieli domów m. Lublina następujące rozporządzenie:

„Niniejszym rozkazuje się dostarczyć do Magistratu i złożyć u kasyera rb.... jako 1/4 żądanej

od W. Pana pożyczki dzisiaj o godz. 4-ej po południu, gdyż w przeciwnym razie odmawiającemu grozi zaarrestowanie i przymusowe dostarczenie pieniędzy.

Magistrat niniejszym zobowiązuje się złożyć pieniądze w pełnej sumie zwrócić. Magistrat zmuszony jest uciec się do tego środka, ażeby mógł spełnić rozmaite żądania Komendatury”.

Lublin, dn. 2.IX 1915 r.

—o—

Rozkaz dzienny M. O. m. L.

№ 152 o obowiązkowym umieszczaniu wyraźnie wypisanych cen na owocach dotyczy tylko owocarni a nie sklepików, gdyż te ostatnie nie mogą prowadzić handlu owocami.

OGŁOSZENIE.

Wydział Wykonawczy M. O. m. L. podaje do wiadomości, że na mocy decyzji Rady Naczelnej, dotyczącej opodatkowania na potrzeby milicji fabryk, zakładów przemysłowych, przedsiębiorstw, sklepów i innych chomości, przypadająca od każdego za miesiąc sierpień należność winna być niezwłocznie doręczana upoważnionemu do tej czynności inspektowi.

W razie uchylania się od zapłaty powyższego podatku zastosowana będzie natychmiastowa egzekucja.

—o—

Z Sekcyi początkowego nauczania przy Związku Nauczycielskim.

W niedzielę, 5 b. m., o godz. 12 w południe, w lokalu Związku Nauczycielskiego (Namiestnikowska) odbędzie się zebranie w Sekcyi początkowego nauczania dla członków tejże Sekcyi oraz wprowadzony przez nich gości.

Zarząd Sekcyi zamierza zebrać komplet słuchaczek na kurs pedagogiki. Wykłady odbywać się będą 2 razy tygodniowo w godzinach popołudniowych. Opłata za kurs, mający trwać pół roku, wyniesie 3 ruble, a może też być złożona na raty.

Na zebraniu będzie też omawiane urządzenie regularnych pogadek z metodyki poszczególnych przedmiotów, objętych programem początkowego nauczania. Te ostatnie jednak pogadanki będą już przez czone wyłącznie dla członków Sekcyi.

Zapisy na kurs pedagogiki (nie tylko dla członków Sekcyi, lecz także dla osób postronnych) odbywać się będą w lokalu Związku codziennie od 4-ej popołudniu do 7-ej wiecz. do dnia 9-go września.

952
KSIĘGARNIA
W. CHOLEWIŃSKIEGO
w LUBLINIE, ul. Początkowska, № 1
KUPUJE — SPRZEDAJE książki szkolne nowe i używane, kajety, ołówki, paski, cyrkle, farby, i t. p. pomoce szkolne.
NOWOŚĆ!!! Pamiątki z Lublina w wielkim wyborze.
Rozmowy Polsko-Niemieckie własne wydanie.

978
SZKOŁA
A. Lecewiczówny
zawiadamia, że została przeniesioną na Krakow.-Przedm., № 36, dom p. p. Sielskich.
Zapisy dla nowowstępujących dn. 4 września, od 10—12 i 4—6.
LEKCJE ROZPOCZĄ SIĘ 7 WRZESNIA.

Zamówienia na prenumeratę i ogłoszenia w „GŁOSIE LUBELSKIM”
przyjmuje:
Księgarnia
„Gebethner i Wolff”
Lublin, Hotel Europejski.

MAKULATURA (STARE GAZETY)
do sprzedania w Administracji „GŁOSU”.

DROBNE OGŁOSZENIA.
BUDKA NA SKLEP do sprzedania. Wiadomość — ul. Obywatelska, № 3 (za rogatką Lubartowską).
BARDZO proszę o zajęcie za małym wynagrodzeniem. Skończyłem 7 kl. gimnazjal. Oferty w adm. „Głosu”, dla T. Gł. 963
Dwa lub jeden pokój do wynajęcia z umeblowaniem lub bez. Wiadomość — Namiestnikowska — 20. Stróż wskaże. 973
Korzystny interes. Do wydzierżawienia ogród kilku-morgowy, pod miastem, razem lub częściowo. Wiadomość w Redakcyi „GŁOSU”. 962
Okazyjnie sprzedam futro męskie, używane (Szopy). Wiadomość w Administracji „GŁOSU”. 970

Powroźnik galanteryjny — specjalność wszelkiego rodzaju — poszukiwany. Wiadomość — Szopna — 22; m. 5.
Przyjmę miejsce do dzieci do pielęgnowania chorych. Wyre mogą w gospodarstwie domowym. Wiadomość w Administracji „GŁOSU”.
Sklep do sprzedania z pokojem i kuchnią. Ul. Bychawska — za przejazdem n-r 29. Wiadomość na miejscu.
Stancja dla uczniów lub nauczycieli. Namiestnikowska, n-r 16; m. 5.
Znając dobrze język niemiecki poszukuję miejsca t ł o m a c z a n i a. Adres: Bronowice, dom Benke, n-r 9.
Zdolna maszynistka poszukuje miejsca w biurze lub w kantorze. Wiadomość w Administracji „GŁOSU”.
1, 2, 3, pokoje, kuchnia — centrum. 1-sze piętro. Wiadomość w Redakcyi „GŁOSU”